

VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMISE TINGIMUSED JA KORD

I ÜLDSÄTTED

1. Käesolevas korras sätestatakse varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamiseks (edaspidi VÕTA) esitatavate taotluste läbivaatamise, hindamise ja arvestamise kord Tallinna Majanduskooli (edaspidi TMK) kutseõppe õppekavade täitmisel.
2. Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisel õppekava osana lähtutakse kutseharidusstandardis toodud eesmärkidest:
  - 2.1 väärtustada isiku teadmisi ja oskusi, sõltumata nende omandamise viisist ja kohast;
  - 2.2 suurendada isikute hariduslikku ja tööalast mobiilsust ning avardada elukestva õppe võimalusi;
  - 2.3 lugeda varasemaid õpinguid ning iseseisvalt ja töökogemusest õpitut võrreldavaks õppekava õpiväljunditega (st õppimise tulemusel omandatud teadmiste, oskuste ja hoiakutega);
  - 2.4 võimaldada paindlikult reageerida tööturul toimuvatele muudatustele ning tööjõuvajaduse muutumisele.
3. Varasemaid õpinguid ning töökogemust arvestab TMK individuaalse hindamise korras õpilase nõuetekohase taotluse alusel võrreldes õpitut õppekavas toodud teema, mooduli, praktika ja õppekava õpiväljunditega, olenemata varasemate õpingute sooritamise ning kogemuste omandamise viisist, ajast ja kohast.
4. Varasemate õpingute ja töökogemuse väärtuse ja taseme kohta tehakse otsus ainult konkreetsele taotlejale. VÕTA teel varem arvestatud õppeained/teemad tuleb TMK-s uuesti taotleda, kuna need ei ole automaatselt arvestatavad TMK õppekava täitmise osana.
5. TMK võib arvestada teistes kõrgkoolides ning muudes õppe- ja koolitusasutustes läbitud taseme- ja täiendusõpet ning kogemuslikku õpet (erialane töökogemus ja iseseisvalt õpitu) õppekava täitmise osana.
6. Varasemate õpingute- ja töökogemuse hindamisel ei arvestata juba kaitstud lõputööd ega lõpueksamit.
7. Taotlejaks saab olla TMK õpilane.

II NÕUSTAMINE

8. TMK tagab VÕTA-t taotleva isiku (edaspidi taotleja) nõustamise. VÕTA üldise korra osas nõustab taotlejat õppeosakonna töötaja (edaspidi nõustaja), kes aitab taotlejal vajadusel taotlust ette valmistada.

III TAOTLEMINE

9. Taotleja tutvub kooli kodulehel avaldatud õppekava rakenduskavaga ja selgitab välja millised rakenduskavas toodud õpiväljundid on tal eelnevalt omandatud.
10. Taotleja täidab arvutil vormikohase taotluse ning esitab selle paberikandjal koos vajalike originaaldokumentide ja lisamaterjalidega (õpiväljundid, portfoolio, töökogemuse kirjeldus, täiendõppe tunnistus, loometöö jms) nõustajale. Taotleja vastutab esitatud dokumentide ja materjalide õigsuse eest. Taotluse esitamiseks vajalikud dokumendivormid (taotluse vorm, lisa 1: teema(de) arvestamine, lisa 2: töökogemuse arvestamine, lisa 3: täiendõppe arvestamine, portfoolio vorm) on TMK kodulehel.
11. Varasemate õpingute ja töökogemuse tõendamise aluseks võivad olla järgmised ametlikud dokumendid:

LISA 2

- 11.1 tasemeõppe varasemate õppetulemuste arvestamiseks esitab taotleja diplomi ja akadeemilise õiendi või hinnetelege, väljavõtte akadeemilisest õiendist või mõne muu haridust tõendava dokumendi. Taotleja esitab iga teema/mooduli kohta, mille arvestamist ta taotleb, õpiväljundid (välja arvatud õppeaine(te)/teemade/mooduli osas, mis on sooritatud TMK-s). Varem läbitud õppeainete/teemade kohta väljastab õpiväljundite kirjelduse õppeasutus, kus õpingud toimusid. Juhul kui õppeasutusel pole objektiivsetel põhjustel võimalik väljastada õpiväljundite kirjeldust, võib asendusdokumendina esitada õppeaine aineprogrammi, mille alusel õpe toimus siis.
- 11.2 täiendõppe arvestamiseks esitab taotleja täiendõppe tunnistuse [läbitud õppe mahu, teemade ja sisukirjeldusega ning koolitaja(te) nime(dega)];
- 11.3 töökogemuse arvestamiseks esitab taotleja tõendi(d) töökoha ja tööstaaži kinnitamise kohta (asutuse poolt väljastatud tõend/kinnitus või tööraamatu/töölepingu väljavõte või ametisse nimetamise käskkirja koopia) ja TMK nõutud vormis portfoolio (eneseanalüüsi ja töökogemuse või loometöö kirjelduse).
12. Kui varasemaid õpinguid ja/või töökogemust tõendav originaaldokument ei ole eestikeelne, tuleb lisaks esitada originaaldokumendi eestikeelne tõlge, mille on kinnitanud vastava dokumendi väljaandja või notar.
13. Nõustaja kontrollib taotluse ja lisade vastavust käesolevale korrale, teeb vajadusel dokumentidest koopiad. Nõuetele vastav taotlus registreeritakse. Taotlus, mis nõuetele ei vasta, tagastatakse taotlejale täiendamiseks.
14. Taotlejal, kes õpib päevases või öhtuses õpperühmas, tuleb VÕTA taotlus esitada kogu kursuse teema(de)/mooduli(te) kohta hiljemalt 15. septembriks ja praktika mooduli osas hiljemalt enne praktika algust. Hiljem esitatud taotluseid ei menetleta. Taotleja võib soovi korral esitada taotluse kogu õppeaja õpitulemuste arvestamiseks 15. septembriks.
15. Taotlejal, kes õpib sessioonõppe rühmas, tuleb VÕTA taotlus esitada kogu kursuse teema(de)/mooduli(te) kohta hiljemalt 10 kalendripäeva jooksul pärast esimese sessiooni lõppemist ja praktika mooduli osas hiljemalt enne praktika algust. Hiljem esitatud taotluseid ei menetleta.
16. Õppeosakond edastab registreeritud taotluse hindajale.

IV HINDAMINE

17. Varasemaid õpinguid ja töökogemust hinnatakse terviklikult, lähtudes sellest, kas varasemad õpingud või töökogemus või iseseisvalt omandatud teadmised ja oskused vastavad teema(de), praktika(te), mooduli(te) ja õppekava õpiväljunditele ja eesmärkidele.
18. VÕTA hindajaks (edaspidi hindaja) on komisjon, mille koosseisu võivad kuuluda kompetentsed ja tulemuse suhtes erapooletud isikud või koolivälised eksperdid.
19. Vajadusel võib hindaja nõuda taotlejalt lisadokumentide esitamist, anda taotlejale varasemate õpingute või erialase töökogemuse hindamiseks praktilisi ülesandeid, vestelda temaga või hinnata tema teadmisi ja oskusi mõnel muul viisil (testi sooritamine vm).
20. Hindaja vaatab taotluse läbi ja annab otsuse 30 kalendripäeva jooksul alates taotluse registreerimisest. VÕTA otsuse allkirjastab hindaja.
21. Varasemate õpingute hindamisel arvestatakse:
  - 21.1 sooritatud õppeaine/teema kuulumist akrediteeritud õppekavasse;
  - 21.2 varasemate õpingute õpiväljundite või kogemusest õpitu sobivust TMK õppekava teemade, praktikate või õppemoodulite õpiväljunditega, nende sügavuse ja ulatusega.
  - 21.3 varasemate õpingute ja kogemusliku õppega saavutatud õpiväljundite piisavat tõestatust;
  - 21.4 kogemusliku õppe puhul piisavat tähelepanu eneseanalüüsis kogemusest õpitule ning õpitu sidumisele õppekavas toodud õpiväljunditega.
22. Varasemate õpingutena võib õppekava täitmise osaks arvestada:

LISA 2

22.1 TMK tasemeõppe tulemusi;

22.2 teise õppeasutuse tasemeõppe tulemusi;

22.3 täiendõppe tulemusi;

22.4 kogemusliku õppe tulemusi (erialane töökogemus ja iseseisvalt õpitu).

23. Ebaoluline erinevus varasemate õpingute mahus ja õpitu komponentides või õpingutulemuste kontrollvormis ei ole piisav teema mitteamvestamiseks. Ebaoluliseks erinevuseks peetakse näiteks seda, kui õppekavas lõpeb taotletav teema/moodul hindamisega diferentseerimata skaalal (arvestatud/mitteamvestatud), kuid taotleja varasemalt sooritatud õppeaine/teema on hinnatud hindelise tulemusega.

24. Töökogemust arvestatakse, kui see toetab õppekavas nimetatud eesmärkide saavutamist:

24.1 praktika sooritamisel;

24.2 praktiliste oskuste omandamisega seotud teema/moodul sooritamisel.

Töökogemuse arvestamisel hinnatakse tulemusi diferentseerimata skaalal (arvestatud/mitteamvestatud).

V ARVESTAMINE

25. Varem õpitu arvestamisel on eeldusteks, et õpitu on:

25.1 sisult sobiv. Varem sooritatud õppeaine/teema peab sisuliselt sobima TMK õppekavas ettenähtud teema/mooduliga. Õpitu peab vastama õppekava eesmärkidele ja õpiväljunditele. Tõendusdokumendid on esitatud punktis 11.1;

25.2 kehtiv ja ajakohane. Kui varem sooritatud õppeaine/teema ja taotluse esitamise vahel on rohkem kui 6 aastat, tuleb taotlejal tõendada (vestluse, testi vm ülesande abil) oma teadmiste ja oskuste taset ehk millisel tasemel on omandatu säilinud. Kui aga taotlejal on valdkonnas lisaks ka erialane töökogemus, siis üldjuhul loetakse varasem õppeaine/teema praeguse teema/mooduli õpiväljundite kontekstis sobivaks.

25.3 mahult sobiv. Varem sooritatud õppeaine/teema/mooduli maht on eeldatavalt suurem või võrdne TMK õppekavas ettenähtud teema/mooduli mahuga. Kui varem sooritatud õppeaine/teema/mooduli maht on TMK õppekavas ettenähtud teema/mooduli mahust väiksem ja kõik vajalikud õpiväljundid ei ole saavutatud, jätab VÕTA hindaja taotluse selle teema/mooduli arvestamiseks rahuldamata. Õppemahtude määramisel arvestatakse 1 EKAP (Eesti kutsehariduse arvestuspunkt) üldjuhul võrreldavaks 0,75 õppenädalaga (õn) ja 1 EAP-ga (Euroopa ainepunktiga).

26. Täiendõppe tulemusi arvestatakse ainult juhul, kui koolituse teema ja sisu ühtivad õppekavajärgse teema/mooduliga ning koolitust on läbi viinud lektor, kes vastab kutseharidusstandardis sätestatud nõuetele õpetaja kohta. Täiendõppe 26 akadeemilist tundi loetakse võrdseks 1 EKAP-ga. Tõendusdokumendid on esitatud punktis 11.2.

27. Töökogemuse arvestamisel on vajalik tõendada vähemalt 3-aastane erialane tööstaaž viimase kuue aasta jooksul. Seejuures arvestatakse kogemusest õpitud, mitte kogemuse olemasolu, mistõttu peab taotleja oskama oma kogemusi ka analüüsida. Tõendusdokumendid on esitatud punktis 11.3.

28. Võõrkeeleoskuse arvestamiseks esitab taotleja tunnistuse/kooli tõendi, milles on märgitud keeleõppe tase ja spetsiifika.

29. Hindaja võib vajadusel nõuda:

29.1 lisadokumentide esitamist (aineprogramm/teema töökava, õppematerjal, ametijuhend vms);

29.2 muude tingimuste täitmist (intervjuu, test vms).

30. Varasemate õpi- ja töökogemuste sobivust hinnatakse järgmiselt:

30.1 arvestatud;

30.2 mitteamvestatud.

31. Kui taotletavat sooritust on varem hinnatud skaalal, mida Eesti Vabariigis ei kasutata, hinnatakse tulemust diferentseerimata skaalal (arvestatud/mitteamvestatud).

LISA 2

32. Hindaja otsus registreeritakse ja tehakse taotlejale teatavaks e-kirja teel. Teatamise kuupäevaks loetakse e-kirja saatmise kuupäeva.

33. Andmed VÕTA kohta kantakse ÕISI otsuse alusel. Arvestatud õpitulemusi ei saa TMK-s ümber sooritada.

34. ÕISI kantakse järgmised andmed originaalkujul: varasemate õpingute puhul õppeaine/teema nimetus, maht (EKAP, EAP, õn), hindamise tulemus, esialgse hindamise läbi viinud õpetaja nimi ning soorituse kuupäev.

VI VAIDLUSTAMINE

35. Kui taotleja ei ole nõus VÕTA otsusega, on tal õigus otsus vaidlustada, esitades kirjaliku apellatsiooni TMK direktori nimele. Apellatsiooni saab esitada 10 kalendripäeva jooksul VÕTA otsuse teatavaks tegemisest. Apellatsioonis peab olema ära toodud apelleerimise põhjendus ja selgitused.

36. Apellatsiooni läbivaatamiseks moodustab hindaja täiendatud koosseisuga komisjoni, kes teeb oma otsuse ühe nädala jooksul apellatsiooni laekumisest.

37. Apellatsioon ja apellatsiooni vastus (otsus) registreeritakse õppeosakonnas. Apellatsiooni kuupäevaks loetakse apellatsiooni (e- kirja, käsiposti, posti teel) laekumise kuupäeva. Apellatsiooni vastuse kuupäevaks loetakse päeva, mil vastus e-kirja teel taotlejale saadetakse.

VII VÕTA KVALITEEDI KINDLUSTAMINE JA TEAVITAMINE

38. Hindaja annab kord semestris ülevaate VÕTA otsuste tulemustest ja taotluste läbivaatamise tähtaegadest kinnipidamisest TMK direktorile ja teistele juhtkonna liikmetele.

39. Õppeosakond ja nõustajad teavitavad õpilasi VÕTA tingimustest ja korrast.

40. Kord aastas toimub VÕTA osapoolte ümarlaud.

VIII RAKENDUSSÄTTED

41. Käesolevas korras sätestatud nõuded kehtivad pärast käesoleva korra jõustumist esitatud taotlustele.